

Parengė
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir
nemokumo politikos departamentas
2024 m. rugpjūtis

**DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI
DĖL INFORMACIJOS TVARUMO KLAUSIMAIS RENGIMO
PAGAL 2024 M. LIEPOS 1 D. ĮSIGALIOJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ IR
ĮMONIŲ GRUPIŲ ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NUOSTATAS**

Toliau pateikiami atsakymai į dažniausiai Lietuvos Respublikos finansų ministerijos gaunamus įmonių klausimus apie informacijos tvarumo klausimais rengimą, teikimą ir skelbimą. Atsakymai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių įstatymo, kuriuo į Lietuvos Respublikos teisę perkelta Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva, nuostatomis.

Atsakymuose vartojami trumpiniai:

BTAD – 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos ir Parlamento direktyvos, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva);

ESAP – Europos bendras prieigos punktas, kuriamas 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 2023/2859, kuriuo sukuriamas Europos bendras prieigos punktas, užtikrinantis centralizuotą prieigą prie viešai skelbiamos informacijos, kuri yra aktuali finansinių paslaugų, kapitalo rinkų ir tvarumo srityse;

ESEF – Europos Sąjungos vienas elektroninio ataskaitų teikimo formatas;

ETAS – Europos tvarumo atskaitomybės standartai;

FAAUPI – Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas;

ĮĮGAI – Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių įstatymas;

ITK – informacija tvarumo klausimais;

JAR – Juridinių asmenų registras;

VA – vadovybės ataskaita.

ITK NAUDA

1. Kokią naudą gaus visuomenė ar verslas dėl ITK rengimo?

ATSAKYMAS

BTAD prisidedama prie Europos rinkos transformacijos į tvarią rinką ir finansus bei rinkos dalyviams užtikrinama informacija apie konkrečių įmonių veiklos tvarumą. Siekiant įvertinti ekonomikos ir finansų sistemos tvarumą ir jo pokytį, reikalinga patikima informacija apie įmonių poveikį aplinkai, valdysenai, socialiniams klausimams, susijusias rizikas, galimybes, įskaitant rizikas ir galimybes, darančias poveikį įmonių finansinei būklei ir rezultatams. BTAD nuostatas perkėlus į nacionalinę teisę ir įmonėms pradėjus teikti ITK pagal BTAD reikalavimus, įmonių ir įmonių grupių finansinės ataskaitos bei VA, kuriose pateikta ITK, savo svarba ataskaitų vartotojams taps lygiavertės.

Galima ITK įtraukimo į VA nauda įmonei:

- 1) didesnis įmonės patrauklumas investuotojams, klientams, pirkėjams, darbuotojams, bendruomenei, kurios teritorijoje veikia įmonė, nes daugiau patikimos informacijos didina jų pasitikėjimą įmone, gerina jos reputaciją;
- 2) palankesnis kredito įstaigų požiūris į įmones, teikiančias ITK, – tvarumo rizika yra tapusi kredito rizikos dalimi, todėl kredito įstaigos linkusios suteikti geresnes finansavimo sąlygas tvarioms įmonėms.

KOKIOS ĮMONĖS PRIVALĖS RENGTI ITK?

2. Ar didelės įmonių grupės, turinčios parengti ITK, vertinamos atskirai, pagal grupę Lietuvoje ar pagal grupę tarptautiniu lygmeniu?

ATSAKYMAS

Pagal ĮGAI 19 straipsnį, TA turi rengti:

- 1) visos įmonės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, išskyrus labai mažas įmones (ĮGAI 19 straipsnio 1 dalis);
- 2) visos didelės įmonės (ĮGAI 19 straipsnio 3 dalis);
- 3) didelės įmonių grupės patronuojančiosios įmonės (ĮGAI 19 straipsnio 5 dalis).

Be to, atsižvelgiant į ĮGAI 26 straipsnio nuostatas, patronuojamoji įmonė, kurios pagrindinė patronuojančioji įmonė yra trečiosios valstybės įmonė, kurios atskiros įmonės pardavimo gryniosios pajamos, uždirbtos Europos Sąjungoje, viršija 150 000 000 eurų, ir filialas, kurį įsteigė trečiosios valstybės įmonė ir kurio pardavimo gryniosios pajamos viršija 40 000 000 eurų, ir kurį įsteigusios atskiros trečiosios valstybės įmonės pardavimo gryniosios pajamos, uždirbtos Europos Sąjungoje, viršija 150 000 000 eurų, privalo užtikrinti įmonę ar filialą įsteigusios trečiosios valstybės įmonės (konsoliduotosios) TA prieinamumą visuomenei ją pateikiant JAR per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta tvarumo ataskaita, paskutinės dienos (ĮGAI 36 straipsnio 5 dalis).

Taigi, galimi tokie atvejai:

- Jei įmonė, kuri turi teikti ITK, priklauso didelei įmonių grupei, bet **nėra tos grupės patronuojančioji įmonė**, ji privalo atskirai teikti ITK, išskyrus ĮGAI 23 straipsnyje nustatytus atvejus. Kaip nustatyta ĮGAI 23 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose, (konsoliduotosios) ITK gali neteikti įmonė, kuri yra:

- 1) patronuojamoji įmonė, jeigu jos ir jos patronuojamųjų įmonių informacija yra įtraukta į vadovaujantis ĮGAI arba kitos valstybės narės teisės aktais rengiamą patronuojančiosios įmonės konsoliduotąją VA;
- 2) patronuojančiosios įmonės, įsisteigusios trečiojoje valstybėje, patronuojamoji įmonė, jeigu tokia įmonė ir jos patronuojamosios įmonės yra įtrauktos į tos patronuojančiosios įmonės konsoliduotąją VA ar konsoliduotąją ITK.

Jeigu patronuojančioji įmonė konsoliduotąją VA arba konsoliduotąją tvarumo ataskaitą parengia ir paskelbia vėliau, negu (konsoliduotąją) VA turi parengti ir pateikti JAR tvarkytojui jos grupėje esanti (patronuojančioji) įmonė, pastaroji įmonė turi:

- 1) savo (konsoliduotojoje) VA nurodyti informaciją, kad jos patronuojančioji įmonė paskelbs informaciją ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos

parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, nurodyma konkrečią paskelbimo datą ir

- 2) prie (konsoliduotosios) VA prideda patronuojančiosios įmonės deklaraciją, kad konsoliduotoji VA arba konsoliduotoji tvarumo ataskaita bus paskelbta ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, nurodyma konkrečią paskelbimo datą (ĮIGAĮ 23 straipsnio 6 dalis).

Ši nuostata dėl atleidimo nuo (konsoliduotosios) ITK rengimo netaikoma didelei įmonei, kurios vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje.

- Jei įmonė, kuri turi teikti ITK, priklauso didelei įmonių grupei ir **yra tos grupės patronuojančioji įmonė**, ji privalo teikti konsoliduotąją ITK, kuri turi apimti visos įmonių grupės patronuojamąsias įmones tiek Lietuvoje, tiek kitose valstybėse.

3. Ar valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės turės teikti ITK?

ATSAKYMAS

Taip, vadovaujantis ĮIGAĮ 2 straipsnio 3 dalies 3 punktu, nuostatos dėl VA ir konsoliduotosios VA taikomos valstybės įmonėms ir savivaldybės įmonėms tiek, kiek jos susijusios su (konsoliduotojoje) VA pateikiama ITK. Tai reiškia, kad tuo atveju, jeigu valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės atitinka ĮIGAĮ 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą didelės įmonės kategoriją, jos savo VA pateikia ITK. Pirmoji ITK turės būti teikiama už finansinius metus, prasidedančius nuo 2025 m. sausio 1 d. Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, didelės valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės turi į VA įtraukti ITK.

4. Ar pagal ĮIGAĮ didelės įmonių grupės privalės teikti konsoliduotąją ITK, jei grupėje esančios įmonės (patronuojančioji, patronuojamosios įmonės) atskirai neatitinka kriterijų, dėl kurių būtų privaloma rengti tvarumo informaciją?

ATSAKYMAS

Taip, privalės. Pagal ĮIGAĮ 19 straipsnio 5 dalį, didelės įmonių grupės patronuojančioji įmonė į konsoliduotąją VA turi įtraukti visų grupės įmonių, nepriklausomai nuo jų dydžio, konsoliduotąją ITK.

ITK – SUDĖTINĖ VA DALIS

5. Ar ITK turės būti pateikta kaip atskira ataskaita, ar turės būti įtraukta į VA kaip jos dalis?

ATSAKYMAS

ĮIGAĮ 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad (konsoliduotojoje) VA pateikiama ITK, informacija apie bendrovių valdyseną ir informacija apie atlygį turi būti aiškiai išskirta, t. y. ITK pateikiama kaip VA dalis.

6. Kadangi ITK yra VA dalis, ar galės ITK būti integruota į kitas VA dalis, pvz., bendrovių valdysenos ataskaitos dalyje pateikta informacija pagal ETAS G1?

ATSAKYMAS

Integruotos atskaitomybės sąvoka nevartojama nei BTAD, nei Lietuvos teisės aktuose, tačiau svarbu paminėti, kad ITK yra VA sudėtinė dalis, kaip nustatyta ĮĮGAĮ 10 straipsnio 3 dalyje, kurioje, vadovaujantis ĮĮGAĮ 21 straipsnio 5 dalimi, turi būti pateikiamos ir papildomai paaškinamos nuorodos į VA esančią kitą susijusią informaciją ir su ITK susijusias sumas, nurodytas finansinėse ataskaitose.

ITK TEIKIMO FORMATAS

7. Ar tik ITK turės būti teikiama elektroniniu formatu?

ATSAKYMAS

VA, kurioje pateikiama ITK, turės būti parengta ir skelbiama ESEF formatu (ĮĮGAĮ 36 straipsnio 7 dalis). Šis reikalavimas taikomas visai VA tik tuo atveju, jei įmonei privaloma teikti ITK savo VA. Jei įmonė teikia ITK savanoriškai, VA arba ITK rengimas ir teikimas ESEF jai nėra privalomas (ĮĮGAĮ 2 straipsnio 7 dalis).

8. Ar ITK duomenys kartu su visais kitais ESEF pateikiamais VA duomenimis turės būti teikiami JAR tvarkytojui?

ATSAKYMAS

Kai įmonė privalo teikti ITK, jos VA, parengta ir pateikta ESEF, teikiama JAR tvarkytojui (ĮĮGAĮ 36 straipsnio 5 dalis). JAR tvarkytojui pateiktos ataskaitos yra viešos.

9. Ar įmonės, kurios savanoriškai teiks ITK, turės ją rengti ir teikti ESEF? Ar joms turės būti atliktas tvarumo atskaitomybės užtikrinimas?

ATSAKYMAS

Savanoriškai rengiančios ITK ir ją į VA įtraukiančios įmonės neprivalės jos rengti ir teikti ESEF (bet galės tą daryti), o tvarumo atskaitomybės užtikrinimas nebus privalomas (ĮĮGAĮ 2 straipsnio 7 dalis).

10. Ar ĮĮGAĮ užtikrina visas galimybes tarptautinėms bendrovėms teikti konsoliduotąją tvarumo ataskaitą per ESAP? Ar tokiu atveju vis tiek taikomas reikalavimas teikti ITK JAR tvarkytojui?

ATSAKYMAS

Kai įmonė privalo rengti ITK, jos VA, parengta ir pateikta ESEF, teikiama JAR tvarkytojui (ĮĮGAĮ 36 straipsnis), t. y. valstybės įmonei Registrų centrui. Dar nėra žinoma, kaip veiks ESAP, bet manytina, kad nacionaliniai registrų centrai, kuriems įmonės teikia savo ataskaitas, turės perduoti gautas ataskaitas ESAP.

KITI KLAUSIMAI

11. Ar Lietuva planuoja reikalauti pateikti papildomų tvarumo rodiklių, nei nurodyta BTAD?

ATSAKYMAS

Parengus ITK pagal ETAS, neturėtų būti prašoma pateikti kitokios, papildomos informacijos apie tvarumą.

12. Pagal ĮGAI atsirastų reikalavimas VA, finansines ir tvarumo ataskaitas skelbti įmonės interneto svetainėje.

- **Ar tai nėra perteklinis reikalavimas, nes valstybės įmonės Registrų centro teikiama informacija taip pat viešai prieinama?**
- **Jeigu įmonė turi tik globalią interneto svetainę, ar joje būtų privaloma skelbti ataskaitas?**
- **Ką daryti įmonėms, kurios neturi interneto svetainės?**

ATSAKYMAS

Atsižvelgiant į tai, kad JAR tvarkytojui pateiktų dokumentų (įskaitant VA, kurioje pateikta ITK) peržiūra yra mokama, ir siekiant užtikrinti ataskaitų vartotojams kuo lengvesnę prieigą prie tvarumo informacijos, ĮGAI 37 straipsnyje nustatyta, kad VA, į kurią turi būti įtraukta (konsoliduotoji) ITK, (konsoliduotosios) finansinės ataskaitos ir, kai taikytina, deklaracija, kad konsoliduotoji VA arba konsoliduotoji tvarumo ataskaita bus paskelbta ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo finansinių metų, už kuriuos parengta (konsoliduotoji) VA, paskutinės dienos, taip pat auditoriaus išvada ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvada (kai į VA įtraukta ITK) skelbiamos įmonių interneto svetainėse. Be to, Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo 26 straipsnyje ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios atskaitomybės įstatymo 10¹ straipsnyje taip pat nustatyta, kad viešojo intereso, valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės finansines ataskaitas ir metinį pranešimą kartu su auditoriaus išvada skelbia savo interneto svetainėse.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal ĮGAI 2 straipsnio 3 dalį, ITK turi rengti didelės įmonės (akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, tikrosios ūkinės bendrijos ir komanditinės ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, valstybės įmonės ir savivaldybės įmonės, kitų teisinių formų, negu nurodyta, įmonės, kurios yra draudimo įmonės, perdraudimo įmonės, kredito įstaigos, išskyrus kredito unijas), į biržos prekybos sąrašus įtrauktos įmonės, didelių įmonių patronuojančiosios įmonės, taigi manytina, kad tokios įmonės paprastai turi savo interneto svetaines.

13. Ar įmanoma automatizuoti procesus?

ATSAKYMAS

Standartizuoto ITK teikimo pagal ETAS tikslas – mažinti informacijos teikimo našta investuotojams ir verslo partneriams. Aiškus informacijos turinys ir teikimo formatas sudaro galimybes automatizuoti ITK rinkimo, rengimo, teikimo procesus.

14. Ar rengiant IĮGAI peržiūrėta *viešojo intereso įmonės sąvoka*?

ATSAKYMAS

Siekiant atsisakyti perteklinio reglamentavimo ir praktikoje sunkiai įvertinamų kriterijų, viešojo intereso įmonės sąvoka peržiūrėta ir pakeista (FAAUPI 2 straipsnio 39 dalis):

- neįtrauktos reguliuojama veikla užsiimančios įmonės;
- įtrauktos elektroninių pinigų įstaigos ir (ar) mokėjimo įstaigos;
- įtraukti su turtu susietų žetonų emitentai, kurių su tokių žetonų leidimo veikla susijusios pajamos ir bendra įsipareigojimų su turtu susietų žetonų turėtojams vertė viršija atitinkamai 10 ir 15 milijonų eurų.